

Raportti

Faktabaarin Mediainnovaatio –kehitystyöstä

Selvityksen laatija: Mikko Salo, Faktabaari – hankevastaava: mikko@faktabaari.fi
Selvitys toimitettu liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamoon kirjaamo@lvm.fi
Vastuuvirkamies: neuvotteleva virkamies Elina Thorström, elina.thorstrom@lvm.fi

1. Miten hanke toteutui?

Faktabaarin tavoitteet

Yleishyödyllinen: medialukutaidon & "faktapohjaisen julkisen keskustelun puolesta"

Kehittämiskohteet

- Joukkoistaminen (ml. suhde tiedetoimijoihin)
- Kestävä liiketoimintamalli
- Kansainvälistyminen

FaktaBaari

Raportin tausta ja tarkoitus

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) on myöntänyt 16.4.2015 valtionavustuksena Faktabaari-työryhmälle 30 000 euroa mediainnovaatiokilpailun kilpailutyön toteuttamista varten. Selvitykseen tulee sisältyä valtionavustuspäätöksen mukaisesti kuvaus päätöksessä tarkoitetun hankkeen toteutumisesta. Selvityksestä tulee käydä ilmi hankkeesta syntyneet kustannukset kustannuslajeittain ja kokonaisrahoitus eriteltynä. Selvityksen yhteyteen tulee liittää myös raportti hankkeesta. (LVM kirje 9.2.2017)

Oheinen kalvo kilpailutyöstä on paras referenssi raportoida toimintamme kehityksestä ja kilpailutyön toteutumisesta rahoituskaudella. **Miten Faktabaari pystyi kehittämään toimintaansa suhteessa kilpailutyössään mainitsemaan kolmeen (3) kehittämiskohteeseensa toimien kuitenkin kilpailutyössä todetusti yleishyödyllisesti medialukutaidon ja "faktapohjaisen julkisen keskustelun puolesta"?**

1. Joukkoistaminen (ml. suhde tiedetoimijoihin)

Kun tavoite on toimia "Faktapohjaisen julkisen keskustelun puolesta" oleellista on saada mukaan kaikki faktojen ystävät ja niihin työnsä ja toimintansa pohjaavat toimijat. Faktabaarin osalta kaksi tärkeintä kohderyhmää ovat olleet riippumattomat tutkijat, journalistit ja soveltuvin osin virkavastuulla toimiva virkamieskunta. Rahoituskaudella ylläpidimme ja kehitimme joukkoistuskokeilujamme mm. seuraavin toimin:

- Toteutimme maahanmuuttoaiheisen faktantarkistuskampanjan Haaga-Helian journalistilinjan kanssa journalistioppilaitoksen kanssa toteutettavan yhteistyömallin laatimiseksi (mallia ollaan laajentamassa paraikaa sekä kansallisesti että EU-tasolla)
- Laajensimme asiantuntijaverkostojamme eri hankkeiden substanssikysymysten pohjalta
- Nostimme faktantarkistukseen ja valeutisiin liittyvien uutisia esille verkkokanavillamme
- Teimme yhteistyötä mm. Kuka asiantuntijaverkoston, Debattibaarin ja lukuisin muiden saman henkisten palveluiden kanssa.
- Tutkijoiden kanssa teimme yhteistyötä pääosin sekä Faktabaarin akateemisen ohjausryhmän kautta että käymällä keskusteluja yliopiston yhteiskunnallista vaikuttamista koskevien seminaarien puitteissa
- Marraskuussa 2016 Faktabaari.fi –sivustolla julkaistiin uudistunut kehitysryhmä ajatellen seuraavien kahden vuoden sisällä pidettäviä vaaleja (kunnallisvaalit, maakuntavaalit ja presidentinvaalit). Lisäksi lanseerasimme erilliset medialukutaito ja tiede-hankkeiden valmistelut.
- Paraikaa Faktabaari kokeilee joukkorahoitusta kuntavaalien osalta (ovatko äänestäjät valmiita maksamaan yleishyödyllisestä faktantarkistuksesta?)
- Vaalien osalta tärkeä faktatiedon lähde ja joukkoistuksen prioriteetti ovat ao. virkamiehet
- Joukkositamisessa tärkeää ovat mm. Faktabaarit verkkokanavat ja avainhenkilöiden julkiset esiintymiset
- Joukkoistuksen eteenpäinvienti tapahtuu avoimissa sidosryhmätapaamisissa ja kokouksissa Päivälehdessä museolla

2. Kestävä liiketoimintamalli

- Selvitettiin ja osin kokeiltiin mm.
  - Lisensointimallia ja mainosrahoisuutta
  - Faktantarkistuksen työkalujen automatisaatiota
  - Joukkorahoitusta
- Mallia haettiin pääosin ulkomailta kansainvälisen faktantarkistus verkoston kollegoilta ja suurin asiakaskontaktein
- Faktabaarilla ei ole ainakaan vielä edellytyksiä kestävään liiketoimintaan, mutta joukkoistusmallia kehitetään ja taustalla toimiva yhdistys päättää rekisteröidyn tavaramerkin jatkosta.
- Kaikki työryhmän jäsenet ovat hyötynneet hankkeen tuotoksista ja/tai saavutetusta luottamuspääomasta myös henkilökohtaisessa toiminnassaan ja/tai liiketoiminnassaan

3. Kansainvälistyminen

- Faktabaarin mallia markkinointiin erityisesti eurooppalaisesti ja tuloksetkaasti. On oletettavissa, että 2017-2019 eurooppalaisesti tulemme näkemään osin vastaavalla konseptilla toimivia sisäpalveluita
- Faktabaari osallistui tuote, ja metodin kehittelyn osalta faktantarkistajien kansainväliseen toimintaan ja on tehnyt sitä tunnetuksi myös Suomessa mm. Yhdysvaltojen presidentinvaalien analyysin osalta.
- Faktabaarin edustaja kansainvälisissä verkostoissa on ollut Mikko Salo

Budjetista on laadittu erillinen selvitys ja päälinjoista informoitu 2015 alkaen julkisesti Faktabaarin verkkokanavilla ml. LVM:n rahoitus ja rooli.

2. Johtopäätökset

Miksi Faktabaari?

- Kansa janoaa tarkistettua tietoa
  - Vastaveto median ja julkisen keskustelun rönsvilylle ja viihteellistymiselle
  - Faktantarkistuksen kulttuuri on heikko
  - Verkosta puuttuu neutraali faktantarkistaja

FaktaBaari

Faktabaarin kilpailutyössään mainitsema tarve ei ole poistunut vaan pikemminkin lisääntynyt. (ks. yllä). Faktabaari on kuitenkin liian arvokas ja ajankohtainen sosiaalinen innovaatio uhrattavaksi lyhytnäköiselle liiketoiminnalle. Taloudellisesti ja eettisesti kestäväälle liiketoiminnalle ei ole vielä löytynyt järkevää mallia. Jatkamme Avoin yhteiskunta ry:n puitteissa toimintamme kehittämistä ml. kestäväen liiketoimintamallin tunnustelu. Faktabaari on edelleen tärkeä kohtaamispaikka (ks. raportin viimeinen sivu).

Hanketiimiin ja em. verkostojen hallintaan osallistuneet henkilöt

Mikko Salo, Hankekoordinaattori (Raportin laatija 3.3.2017)

Tuomas Muraja

Jussi Salmio

Jukka Rautanen

Lisätietoja:

Mikko Salo

mikko@faktabaari.fi

@Faktabaari

facebook.com/faktabaari

www.faktabaari.fi (ks. mm. Baaripuhetta blogin julkinen raportointi)

Liite: Rahoitus selvitys Mediaiinnovatituesta.

Faktabaari on kohtauspaikka

